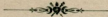


مكة أبو الضياء

١٦ رجب سنة

ذی القعدة ١٣١٣

جزء ٥٥ : عدد





تاریخ مطبوعات

غزنه، مبدائی، ترقیاتی

کشفیات فنیہ دن بالریاضیہ ثابت اولنلری استثنا ایدلدیگی حالده بر جوق کشفیات
 مهمه دها وارددرکه ، تاریخلری ظلال شہات آلتندہ مبہم قالمشدر .
 هر نصل بر قانون فیدن اولورسه اولسون اہمیتجه - خصوصاً تطبیقات فعلیہ
 نقطۂ نظرندن - دون اولیان دها بر جوق کشفیات وارددرکہ ، تاریخک نسبتلہ روایت
 ایتدیگی مشاہیردن ، معتبر گوستردیگی ، اعتماد ایتدیگی نامزدلردن ہانگیسنہ عطف
 واسناد ایدلمسی لازم کلہ جگندہ محاکمہ من متردد قالور . بخارک قوۂ انبساطیہ سی ،
 پارہ ، یازی ، بارود ، کاغذ کی - موفقیات انسانیتہ نک اہمندن معدود اولان -
 کشفیات فوق العادہ بو قبیلنددر .

دوشونلسونکۂ یالکز - بخارک قوۂ انبساطیہ سی دیدیگمز بو خاصۂ طبیعیہ نک
 عقل بشرہ چشم بصیرتک یاردمیلہ منکشف اولمسی ایلہ - بونک تطبیقات
 فعلیہ سندن ایدیلان استفادہ ، مدنیت حاضرہ ی ادوار سالفہدن قطعاً آیہرہ جق قدر
 بر جولان ترقیہ باعث اولمشدرکہ ، ہر درلو خصوصات نظر دقتہ آلتحق شرطیلہ
 اسکی زمان ایلہ زمانمز مطالعہ اولنسسہ - بر قاچ امثالی گی - بو کشفکدہ آرہدہ
 اک قوتلی بر حد فارق اولدیغی آگلاشیلور . دیمک اولیورکہ ، دنیاہ ذکای بشرک
 اک بیہوک فتوحاتسندن بری دہ بودر . آز بر شی دگلدر . فقط حقیقلہ کاشفی

مجهول در. واقعا (جیمس وات) بخارک تطبیقات ماده سنی بولش اولان صاحب دهادر. یوقسه بو خاصه طبیعیه کندوسندن نیجه عصر مقدم معروف ایدی .
 بوکی کشفیات مهمه اوقدر بیوکدرکه، تاریخ گویا آنلری یالکز برکشییه، حتی بعضاً بر ملته اسناد ایتمکدن چکینور . پک عادلانه حکم ایدهمیه جگنی بیلدیگی ایچون عموم انسانیه اسناد ایدیور . یالکز بر دوره — اوده تقریبی بر صورته — اسناد ایدهبیلور .

بونلر اوپله اهمیتلی کشفیاتدرکه شرف استنادی دائره خصوصیتیه صیغه حق قدر کوچک دگل .

اشته اصل موضوع بخمز اولان (غزنه) دخی بو کشفیات فوق العادهدن بریدرکه مبدائی تعیین اولنهامش وابتدا آنی تصور ایدن صاحب دهها بولنه مامشدر. واقعا غزنه بی غزنه حالنده ابتدا نشر ایدن، آنی حقیله تعریف ووظائفی تعیین ایدن (رهنودق) در فقط — ایلروده افاداتمزدن آکلاشیله جنی وجهله — آندن اول. حوادث ویرمک اصولی بر چوق پرلرده جاری ایمش . بورادهده (رهنودق) تمامیه (وات) حیثیتندهدر . حتی بوکشفده بخارک کشفنه پک بکزر . چونکه : بخارک تطبیقاتی انسانلر پیننده فصل مناسبات ماده وروابط تجاریهیه تقویت بخش ترقی اولدی وبو سایهده کلیاً سعادت بشریه بی انتاج ایلدی ایسه، غزنه ناک ال بیوک خدمتیهده ، مناسبات مغنویه مزه تلاحق افکار ایله وساطت ایدرک ، فوق العاده بر جولان ترقیه باعث اولمسی در .

بوگون جمله مزه بز طوغمزدن اول (غزنه) ناک دورانی بیلدیگمز ایچون اهمیتلی تقدیر ایدمیلکده بر درجهیه قدر معذورز . فقط جزئیجه تأمل ایدلسه غزنه ناک هیئت اجتماعییه ایفا ایلدیگی خدماتنک نه قدر اهمیتلی اولدینی آکلاشیلور. بوگون غزنه ترقیات مدنییه ناک معیاری ، وپک طوغری اولهرق سویلنه بیلورکه ، هر غزنه طوغدینی یشادینی جمعیتک لسان حالدر .

ورقه حوادثکده — بعض امثالی کی — کاشف حقیقی می مجهولدر دیمشدک ، بوراده تفصیلاته حاجت یوق ایسهده ، تبعات تاریخییه باقیلورسه (بکین) ده پک

اسکی بر ورقہ حوادث دوران ایتدیگی محققدر . اسکی آئنده دخی (نه فیہریدس) نامیلہ غزتیہ پک آز بکزر اوراق حوادث وار ایش . ونیدیکده پک اسکی برزما . ندن برو - غزته دگلسده ! - بعض وقتلی وقفسز حوادث ویرر ، شکلی و دوری غیر منتظم ورقلر دوران ایدرمش . روماده (قیصر César) زماننده حوادث یومیہ (Acta diurna) نشر ایدیلمورمش . واقعا او کاغدلرک شمیدی غزتیہ هیچ بکزر بریری یوقش . حتی فرانسه دن اول آلمانیا وانگلترده بوگونکی غزتیہ هیچ بکزمیان بوکی حوادثاملر وارمش . بونلرک هیچ بریسنه حقیله غزته دیه مزسه کده ، بونلرک تکمیلی اصل غزته نک ظهوریسنه سبب اولدیغنی قبول ایتمکلمز ضروری کورینور . واقعا ایلک دفعه اوله رق حقیله بر غزته نشر ایتمک و غزته نک اوصاف میزه سیله دستورینی ، تعریفنی ویرمک ... همدہ دوری منتظم بر حالده اولان غزته جیقارمق شرفی بحق (رهنودو Renaudot) نکدر . فقط ایلروده کوریلہ جکی وجهله اوده - غزته نی فرانسه ده هیچ یوقدن بن ایجاد ایتم ! - ادعاسنده بولیمور . آنجق برنجی دفعه اوله رق نقل وادخال ایتدیگنی سوبیلور . مشارالیهک بو اعترافنه باقیلورسه ، خلقه حوادث ویرمک اصولک کندوسندن اول معلوم اولقلہ برابر ، بو عادتک ذاتا جاری بولندیغندنه وقوفی اولدیغنی آکلا - شیلور . فرانسز ، ایتالیان ، آلمان ، انگلیز ، کبی غزته ایجادی شرفنی استرقاب ایدن ملتلرده تاریخ مطبوعات ایله مشغول اولان ارباب قلک ادعالرینی اوزون اوزادی یه نقلدن ایسه اصل (رهنودو) و (غزته) سنه نقل بحث ایدلم :

(رهنودو) و (غزته)

بوگون هیئات اجتماعیہ نک الهمم احتیاجات مدنیہ سندن بری اولان (غزته) اون یدنجی عصر ابتدالرنده یوق ایدی ؛ و یاخود اولسه بیله یوقاروده بیان اولندیغنی اوزره حالت آریه ده ایدی . فرانسه ده دخی غزته هنوز انتشار ایتمزدن اول - همدہ چوق اول - ال آلتدن حوادث دوران ایدرمش . (Nouvelles à la main !) (۱۶۳۱) سنہ میلادیہ سنده (رهنودو Renaudot) اسمندہ برطیب صاحب ذکا ، ایلک حمله ده غزته نک

حقیقی دستورینی کشف ایدرک ابتدا فرانسه (غزته) بی تأسیسه موفق اولمشر.
اوزمان ارمودو (برخیلی زحمت و موفقیتی سایه‌سند مسعود اوله‌رق ترقی ایتمکده ایدی.
اون اوچنجی لوئینک طبیب خاصی اولان بوذات (۱۵۸۶) سنه‌سند (لودون



(Loudun) شهرنده
تولد ایتمشر. کند.
یسی، ال‌خیر خواهانه
کشفیاتیه تاریخده
نام براقش بر حکیم
انسانیت پرورد. فقرای
مجاناً (قونسولتو)
ایتمک اصول انسانیت
کارانه‌سنک واضعی
کندوسیدر. حقیقت!
سفالت بشریه فائده.
بخش تسلیت اوله‌جق
بوندن بیوک. بوندن
فائده‌لی برایجاد اوله.
مز. مومی اله‌ک
انسانیت حقیقی بر
محبت فوق العاده‌سی
اولدینی ایچون قوتلی
بر عزیم ایله آکا

ره‌لودو ۱۶۵۴ - ۱۵۸۴
پارسی‌ده هیکلندن مقتیدر.

خدمت ایتمش و کندوسنک همشهریسی و حامیسی قاردینال ریشلیونک نفوذ و حمایت
سایه‌سند - رهگذار عزیمه دیکلوب - نیات خیر خواهانه‌سنه خیولت ایدن بونجه
موانع طاقت بر اندازانه‌بی پامال ایلشیدی.

ذاتاً (رهنودو) غزته ني ، قاردينالك بولتيقه سسنه خدمت ايچون تأسيس
ايتمش ايدى . كندوسى برچوق سياحتلار ايتمش وخصوصاً ايتاليايده كيتمش ،
برچوق عبرتلر آلمش ايدى . هله غزته نك كشي ، تصورى ايتاليا سياحتنك
تيجه سيدر دينه بيلور .

حتى كندوسى (غزته) دن بحث ايتديكى صرده ديركه : (آنلرك - يعنى
غزته لرك ؛ - طبعى واقعا يگيدر ، فقط يالكز فرانسهده بو يگيلكى اولسه اولسه
حقننه باعث لطف اولور .) يعنى يگيلكندن طولاي حسن قبول كورير ، ديمك
اوله جق .

سياحتدن پارسه عودت ايتديكى زمان بو شهرده اووقت دوران ايدن (الدن
حواث Nouvelles à la main) لرى نه قدر كمال تهالكه يلما ايتدكلرينى كورنجه ،
اجنبى مملكتلرنده دوران ايتديكى مشاهده ايتديكى غزته لره آز چوق مشابه
بر ورقة تأسيس ايتك فكرنده بولندي . بو بابدهكى تصورى قارديناله آچدى .
ذاتاً قاردينال كندو بولتيقه سى عليهنده دائماً اداره قلم ايدن برچوق معترضلرينه جواب
ويرمكدن عاجز قالمش اولدينى گبي ، آنلرله آچيقدن آچيغه مجادله ايدمه مامك دخى
اساساً طوتدينى اصولك مقتضياتندن . و حاز اولدينى موقعك ضرورياتندن ايدى .
بناء عليه رهنودونك بو تكليفنى كمال تهالكه قبول ايتدى . چونكه بو وجهله
(رهنودو) كندوسنه پك قوتلى بر سلاح مدافعه ، و بر سپر تعرض اوله بيله جگنى
آكلادى . (رهنودو) يالكز مساعديه دكل ، تشويقاهده ، حمايتهده مظهر اولدى .
» ريشليونك بولتيقه سسنه خدمتكار اولمق اوزره قاتنى صانوب آلت ايتديگندن
طولاي (رهنودو) نى موآخذ ايتما مليدر . ۱۶۳۱ ده غزته سنى چيقارمغه
ماشلادى زمان ريشليونك محميسى اولدينى هر كس بيلور ايدى . حتى آنك ايچون
رقيلىرى كندوسنه ريشليو بولتيقه سنك آلتى ، خدمتكارى ديديلر . فقط بوضورتله
قارديناله خدمتكار اولدينى ايچون هر حالده (رهنودو) مملكتته قارشو وظيفه سنى
حسن ايضا ايتمش اوليور . اوزمان قاردينال دن زياده فرانسه نك سعادت و سلامتى
دوشونان كيم ايدى ؟ .. »

(قوجه قونده Le grand Condé) گبی سالالیه منسوبیتی ایله برابر مملکتک
 اڭ امید بخش نجات قهرمان سرگردم لرندن اولان بر ذات بیله منافع ذاتیه
 و خصوصیت شخصیسی ایچون دشمن اردوسنه التحاق ایتکدن چکنامش ایدی. اولنجیه قدر
 فرانسه نڭ سعادتی ایچون چالشمش اولان ریشلیو ایسه سر ببالین احتضار اولدینی
 حالده - دشمنلرینی عفو ایتسنی کندوسنه تلقین ایدن - پاپاسه : « حکومتک
 دشمنلرندن بشقه دشمنلرم اولدی . دیمشدی . بویله بر آدمک اثرینه اقتفا ایله
 بولتیقه سنک مرۆجی اولدینی ایچون کندوسنک شرف و حیثیت ذاتیهسی اخلاقی
 نظرند هج بر وقت لکه لئمز . حتی باقیلورسه (رهنودو) قاردینالک عنایت و حمایته
 صیغقله اصابت ایتمش ؛ بوندده کندوسنک دوریین و دور اندیش اولدینی ظاهر
 اولور . چونکه ، غزته نڭ بقاسی ، غزته جیاغک رواجی ایچون بویله بر حمایته
 عرض احتیاج کندوسنجه ضروریات اولیهدن ایدی . فی الواقع رقیلرینک
 بر چوق اعتراضنه قارشو کندوسنی محافظه و مدافعه ایدن ریشلیونک قدرینی پک
 اعلا بیلدیگی ایچون فوق العاده مقدار قالمش ؛ و بر رابطه صمیمیه محبت ایله ده
 باغلامش ایدی . (رهنودو) ریشلیونک قیمت و اهمیتی ، مشار الیهک وفاتندن صکره
 دوچار سقالت اولدینی زمان لایققله آکلامشدر .

(رهنودو) ریشلیونک حمایتنه صغغه لزوم گورمسه ایدی ؛ ذاتاً غزته او زمان
 یشایه مزدی . بناءً علیه ایلمک (غزته) فی مایس سنه ۱۶۳۱ تاریخ میلادیسنده
 ظهور ایتمش ایدی .

(غزته) تسمیه ایدلمسنک سببی و تأسیسنده کی نیتی بیان ایچون (رهنودو)
 دیرکه : « اڭ زیاده قونوشلمی لازم کلان عوام طرفندن ده زیاده طالع ایچون .. »
 بونی تأسیس ایتدم .

(غزته) لفظنک معنای حقیقیسنه باقیلورسه ، غزته جیلغک مؤسسلگی شرفی
 و ندیکلیره توجه ایده جک گبی گورنیور . چونکه بو لفظ ، وئدیکده و قتیله متداول
 برپاره ایشک ، او وقت بوشهرده انتظامسز بر صورتده نشر ایدیلا و ورقه حوادث

بو باره مقابلنده - یعنی (غزته) دینلان بر سکه ایله بر ورقه حوادث - صانون
 آنور ایش؛ بالاخره سکه نك اسمی ورقیه علم اولمش .
 ایلك غزته ابتدالرنده غایت اوفاقی وَاكْ آز درت صحیفه دن متشکل ایدی که ،
 هر جمعه ایرتسی گونی معین و قطعی اوله رق چیقار و ایکی (یاز) بدلنده صانیلور
 ایدی . فی ۲۸ تشرین ثانی سنه ۱۶۳۱ ده طبق او قطعه ده درت صحیفه لك بر کاغذ
 دها علاوه ایدلدی . بو علاوه نك اسمی (مواقع مختلفه متعاقب حوادث عادیه)
 اولدی . او حالده بتسون غزته سکر صحیفه ابلاغ ایدیلرک بر (سوو Sou)
 مقابلنده صانیلغه باشلادی . دها سکره لری (رهنودو) مقتضیات حاله گوره ،
 لزومه بناء مختلف تاریخلرله (علاوه) لر و (حوادث فوق العاده لر) نشر ایدر
 ایدی که بونلرک هپسی (قالدندر Calandre) سوقاغننده کأن غزته اداره خانه سنده
 باصیلور ایدی . (رهنودو) شو بر ایکی سنه ظرفده بختیارانه بر صورتده مطبوعاتی
 اداره ایتدی . حتی غزته جیلق بر مهم امتیاز اولمق اوزره قرال طرفیدن کندو
 عهده سنده تأیید اولمش ایدی . بو امتیاز اولادینه ، اخلافه و یاخود آنلردن حق
 و صلاحیت مظهر اولانلره ، باصدیرمق ، باصدیروب صائمق و حتی هر کیمک و ساطیتله
 و هر زرده اولورسه اولسون هر نوع حوادثی درج ایتمک اوزره عهده سنده بر اغلقدن
 ماعدا . سنه ده سکر یوز لیراده تخصیصات تعیین ایدلش ایدی .
 (مابعدی نسخه تالیفه ده)

رضا توفیق

« رهنودو » ناسازیلدیکن ترجمه »

